

Міністерство освіти і науки України
Факультету історії, політології і міжнародних відносин
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника

Бурачок Л.В.

**Історія міжнародних відносин 1945 – поч. ХХІ ст.:
плани семінарських занять, програмові вимоги,
самостійна робота**

(Методичний посібник для студентів Факультету історії, політології і
міжнародних відносин, денна та заочна форма навчання)

ІА – 3 курс

Івано-Франківськ
2019

Бурачок Л.В. «Історія міжнародних відносин 1945 – поч. ХХІ ст.»: Методичний посібник для студентів факультету історії, політології і міжнародних відносин: – Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2019. – ст.

Підготувала кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії факультету історії і політології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Бурачок Л.В.

Рецензенти:

Жерноклеєв О.С. – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри всесвітньої історії Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Борчук С.М. – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри всесвітньої історії Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Надруковано за ухвалою Вченої ради факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 10 від 27. 06.2019 р.)

Анотація до курсу

Дисципліна покликана розкрити основні тенденції розвитку світової політики й дипломатії в новітній історії та особливостей функціонування новітніх систем міжнародних відносин, що існували протягом 1945 – поч. ХХІ ст. Вироблення навиків аналізу міжнародних відносин і зовнішньої політики провідних держав світу з урахуванням історичного досвіду, факторів об'єктивного та суб'єктивного характеру, національних інтересів кожного автора міжнародних відносин; отримання знань, основних теорій, доктрин світової політики, загальної міжнародної проблематики, регіональної специфіки, сприяння розумінню взаємозалежності країн світу, особливо в умовах сучасних процесів глобалізації.

Передмова. Пропонований курс «Історія міжнародних відносин 1945 – поч. ХХІ ст.» вивчає історію світової цивілізації, етнічну карту світу. Здійснюється класифікація держав, етнічних спільнот. Звертається увага на теоретико-методологічні основи всесвітньої історії, її структуру і життєдіяльність. Характеризується теорія і типологія націй, етнічність, школи етнічності тощо. Вивчається роль традиції в етнічній культурі, досліджується історичні процеси, їх види, а також етнокультурні, політичні, соціальні, історичні процеси. Крім того, розглядаються теорії культурної взаємодії, об'єднавчі та роз'єднавчі процеси, етнічні конфлікти, їх причини. Подається типологія етнічних конфліктів.

Вимоги до знань і вмінь:

Після закінчення курсу студент повинен *знати*:

- етапи становлення етнології як самостійної галузі знань;
- основи методології етнологічного дослідження;
- етнологічні школи, їх теорії та ідеї;
- класифікацію етносів, критерії і види;
- сучасний стан розробки теорії етносу, нації, етнічності;
- основні характеристики та компоненти психології етносу;
- сутність процесів етнічного розмежування та згуртування;
- основні риси сучасних етнічних процесів в світі;
- сутність і типологію етнічних конфліктів;
- проблему співвідношення етнічного і культурного, етнічного і релігійного;
- значення звичаїв і ритуалів в житті того чи іншого представника етносу.

Після закінчення курсу студент повинен вміти:

- використовувати набуті знання в подальшому навчанні;
- аналізувати етнічну специфіку історичних процесів, подій, фактів;
- застосувати на практиці етнологічні методи;
- аналізувати різні фактори життєдіяльності етнічних спільнот;
- співставляти різні інтерпретації основних понять у викладі наукових шкіл;
- робити висновки на основі аналізу статичних і динамічних характеристик психології етносу.

ЦІЛІ І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, ЇЇ МІСЦЕ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Мета: Запропонований курс покликаний поглибити історичні знання студентів з історії міжнародних відносин 1945– поч..XXI ст. і є складовою частиною системно фахової підготовки. Його актуальність обумовлюється насамперед складністю і суперечливістю міжнародних відносин західних і східних країн у 1945– поч..XXI ст. Мета спецкурсу полягає в тому, щоб дати студентам знання з теорії і методології джерелознавства, практичні навички роботи з історичними джерелами, інформацію про існуючі письмові джерела. Студенти повинні ознайомитись з найвідомішими документами і матеріалами з «Історії міжнародних відносин 1945– поч.. XXI ст.», вміти їх аналізувати та використовувати в навчальному і науковому процесі.

о визначити зміст історії міжнародних відносин 1945– поч..XXI , як одного з важливих етапів всесвітньої історії.

о самостійно опрацювати документальний матеріал, наукову, та іншу

о літературу;

о пов'язувати матеріал курсу історії міжнародних відносин 1945– поч..XXI із всесвітньо-історичним процесом;

систематично доповнювати бібліографію тем курсу новинами наукової літератури, джерелами ;

- самостійно обґрунтувати свої висновки і узагальнення

- застосовувати методи наукового дослідження при вивченні історії міжнародних відносин кінця 1945 – поч. XXI ст.;

застосовувати отримані знання при написанні реферативних, курсових, кваліфікаційних, дипломних, магістерських робіт, організації науково-дослідної роботи, підготовці наукових виступів на конференціях, диспутів, круглих столів тощо

Політика курсу

Підхід до навчання студентоцентрований, стиль спілкування та взаємодії – демократичний. Вітається й заохочується активна увага під час роботи в аудиторії, творча співучасть у здобутті знань, готовність до обговорення питань, що розглядаються, як результат самостійного опрацювання рекомендованих першоджерел і літератури та самостійного пошуку інформації в мережі Інтернет. Запитання, що виникають, можливі як у ході заняття, так і в кінці, коли виділяється час для обговорення, а також на консультаціях, під час яких здійснюється й відпрацювання пропущених занять і невиконаних видів робіт.

Усіх форм навчальної співпраці стосуються вимоги Положення про запобігання плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» та Кодексу честі ПНУ, яким визначаються норми поведінки студентів і працівників університету.

Для оперативної комунікації та обміну інформацією створюємо власну групу в месенджері Viber або в одній із соціальних мереж (за вибором студентів).

Усі основні матеріали з курсу є доступні в системі дистанційного навчання університету

Результати навчання (компетентності)

Практична (C1) – Здатність і готовність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Дослідницька (C2) – здатність і готовність аналізувати та моделювати стан та розвиток історичних процесів.

Організаційна (C4) – Здатність і готовність вести самостійний пошук, добір та опрацювання інформації джерел і літератури.

Контрольна (C5) – здатність і готовність здійснювати перевірку достовірності фактів, інформаційних повідомлень, інноваційних підходів щодо історичного розвитку.

Суспільно-політична (C6) – здатність розуміти суспільні процеси і впливати на них; здатність ефективно проводити діяльність або виконувати певні функції, забезпечувати розв'язання проблем і досягнення позитивних результатів у галузі історії;

адекватне розуміння того, як функціонує суспільство, сприйняття власної ролі й ролі інших людей у цьому процесі; наявність внутрішньої мотивації, здібностей і відповідної кваліфікації для діяльності в системі історичного розвитку

Діагностична (C7) – володіння історичними знаннями, теорією та методологією (підходами, принципами і методами) розпізнавання проблеми, виявлення характерних ознак ситуації; застосування цих методів та принципів, аналіз соціальних об'єктів, процесів, ситуацій, проблем, випадків, що розпізнають деформації та встановлюють їх причини. Діагностика поширюється на ситуації, що відображають предмет професійної діяльності, міжнародні проекти, програми.

Інформаційно-аналітична (C8) - здатність побудувати ефективну систему інформаційних ресурсів, необхідну для формування інформаційно-правової основи прийняття управлінських рішень у сфері міжнародних економічних відносин; здатність визначати певний інформаційний ресурс у межах оперативного та стратегічного управління групою; формування умінь на основі отриманої інформації формулювати комплексні аналітичні висновки; здатність інтерпретувати, систематизувати, критично оцінювати і використовувати отриману інформацію в контексті дослідницького завдання або проблеми, що вирішується.

Суспільно-політична (C6) – здатність розуміти суспільні процеси і впливати на них; здатність ефективно проводити діяльність або виконувати певні функції, забезпечувати розв'язання проблем і досягнення позитивних результатів у галузі історії;

адекватне розуміння того, як функціонує суспільство, сприйняття власної ролі й ролі інших людей у цьому процесі; наявність внутрішньої мотивації, здібностей і відповідної кваліфікації для діяльності в системі історичного розвитку

Уміння виявляти спільні й відмінні риси в теоретико-методичних підходах українських і зарубіжних істориків, етнологів та археологів (C7)

Цілеспрямовано вивчати та відстоювати загальнолюдські, національні демократичні і духовно-культурні цінності, вироблені світовою цивілізацією в процесі історичного розвитку (C6)

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (C1, C4)

Уміння сприймати сутність і особливості історичного розвитку світової цивілізації та місця в ньому вітчизняного минулого (C2)

Здатність займати активну життєву позицію у відстоюванні своєї точки зору та історичної об'єктивності з проблем минулого та сьогодення (C3)

Уміння використовувати на практиці теоретичні положення для здійснення організаційних та контрольних заходів у сфері історичної науки (C5, C8)

Знати і володіти на фаховому рівні методами викладання історії та суміжних дисциплін у вищих навчальних закладах (C4, C10)

Уміння використовувати на практиці програмно-технічні засоби інформатики та сучасні інформаційні системи і технології (C8)

Здатність здійснювати історичні дослідження з визначеної тематики (C2, C3)

Здатність використовувати в своїй діяльності історичні методи дослідження (C7)

Уміння виявляти та розв'язувати дослідницькі проблеми, здійснювати дослідження проектів на належному рівні (C1, C2, C3)

Здатність використовувати іноземну мову в практичній діяльності за спеціальністю (C3)

Уміння працювати з джерелами та фаховою літературою (С3)

Уміння використовувати нормативно-правову базу з питань охорони праці, організувати дотримання вимог безпеки праці учасникам трудового процесу (С1)

Здатність організувати дотримання дисципліни та санітарно-гігієнічних вимог учасниками трудового процесу (С1, С4)

Здатність ефективно брати участь у різних формах наукової комунікації (С7, С10)

Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1				Модуль 2	Екзамен	Сума
Навчальна (аудиторна) та самостійна робота				ІНДЗ (реферат)		
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2				
T1- T9	Сума	T1-T20	Сума			
Робота на парах – 50 Тест – 50	100	Робота на парах – 30 Тест – 10	40	10	50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Вступна лекція

- 1.Предмет, мета і завдання курсу, методика його вивчення. 2.Характеристика основних джерел і літератури з курсу

Тема 2. Закінчення Другої світової війни і створення Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин.

1. Вступ радянських військ на територію країн Східної Європи.
- 2.Ялтинська (Кримська) конференція глав урядів СРСР, США й Великобританії.

Тема 3. Створення ООН. Паризька мирна конференція 1946 р.

- 1.Конференція в Думбартон-Оксі і розробка проекту Статуту Організації Об'єднаних Націй.
- 2.Шлях України в ООН.
- 3.Паризька мирна конференція 1946 р.

Тема 4. Початок „холодної війни” і структурне закріплення біполярної системи повоєнного світу

- 1.Ялтинсько-Потсдамський світоустрій як система авторитарного біполярного регулювання повоєнних міжнародних відносин.
2. „Холодна війна” як нове явище в міжнародних відносинах.
- 3.Глобалізація зовнішньополітичних пріоритетів США

Тема 5. Закінчення „холодної війни”. Кінець Ялтинсько- Потсдамської системи міжнародних відносин (1989-1991 рр.)

- 1.Розпад СРСР, створення СНД і нова конфігурація міжнародних відносин.
- 2.Остаточне врегулювання німецької проблеми і кінець Ялтинсько-Потсдамської системи.
- 3.Паризька хартія для нової Європи (1990 р.).
- 4.Перетворення НБСЄ в ОБСЄ

Тема 6. Розвиток європейської інтеграції. Європейський Союз в умовах нового світового порядку.

- 1.Європейська інтеграція - закономірний історичний процес.
- 2.Розвиток інтеграційних процесів в Європі.
- 3.ЄС:основні етапи становлення й розширення.

Плани семінарських занять

Тема 1. Міжсоюзницькі відносини в 1941-1945 роках.

1. Створення правової основи антигітлерівської коаліції.
2. Основні питання Тегеранської конференції, її наслідки.
3. Проблеми розробки проекту Статуту ООН на конференціях у Думбартон-Оксі та Ялті.
4. Потсдамська (Берлінська) конференція „великої трійки”, розбіжності учасників щодо проблем політичного розвитку Східної Європи.

Белецкий В.Н. Потсдам 1945. История и современность. - М., 1987.

Бережков В.М. Страницы дипломатической истории. - М., 1982.

Вторая мировая война. Актуальные проблемы. - М., 1995.

Вторая мировая война. Дискуссии, основные тенденции, результаты исследований : Пер. с нем. - М., 1997.

Тема 2. Створення ООН. Паризька мирна конференція 1946 р.

1. Конференція в Думбартон-Оксі, проблеми розробки проекту Статуту ООН.
2. Установча конференція Об'єднаних Націй в Сан-Франциско.
3. Шлях України в ООН.
4. Паризька мирна конференція і врегулювання відносин з колишніми союзниками Німеччини.

1. Васильєва-Чекаленко Л.Д. Україна в міжнародних відносинах (1944- 1996 рр.).-К., 1998.

2. Віднянський С.В., Мартинов А.Ю. Україна в Організації Об'єднаних Націй: 60 років участі в розв'язанні найважливіших міжнародних проблем. - К., 2006.

3. Крылов С.Б. История создания Организации Объединенных Наций. Разработка текста Устава ООН (1944-1945). - М., 1960.

4. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945-70-ті роки) / В.А. Манжола, М.М. Білоусов, Л.Ф. Гайдуков та ін. - К., 1999.

5. Нариси з історії дипломатії України. - К., 2001.

Тема 3. Початок „холодної війни” і структурне закріплення біполярної системи повосенного світу

1. Загальна характеристика Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин.
2. „Холодна війна” як нове явище в міжнародних відносинах.
3. Розв'язання німецького питання в 1945-1949 рр.
4. Доктрини зовнішньої політики, проголошені США в 40-х - 50-х роках.
5. Нові акценти в зовнішньополітичній доктрині комунізму після Другої світової війни.

1. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945-70-ті роки) / В.А. Манжола, М.М. Білоусов, Л.Ф. Гайдуков та ін. - К., 1999.

2. Сталинское десятилетие холодной войны. Факты и гипотезы / Отв. ред. А.О. Чубарьян. - М., 1999.
3. Холодная война. 1945-1963 гг. Историческая ретроспектива : Сборник статей / Отв. ред. Н.И. Егорова, А.О. Чубарьян. - М., 2003.

Тема 4. Німецьке питання.

1. Ялтинсько-Потсдамські рішення щодо Німеччини.
2. Початок змін курсу США: „план Бірнса” і його виступ Штутгарті.
3. Радянська блокада Західного Берліна і реакція Заходу.
4. „Нота Сталіна” від 10 березня 1952 р.
5. Комплекс пропозицій СРСР та їх фінал у 1958-1961 рр.

1. Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів. К., 1995. - С. 382, 420-431, 561 -566.
2. История международных отношений и внешней политики СССР / Под ред. И.А. Кирилина, Г.В. Фокеева : В 3-х т. - М., 1986-1987. - Т. 2. - С. 56-63, 73-97, 191-193.
3. Кальвакоресси П. Мировая политика. 1945-2000 : В 2-х кн. - М., 2003. Кн.Е-С. 16-21, 28-33.
4. Киссинджер Г. Дипломатия. - М., 1997. -С. 448, 512-535.

Тема 5. Створення регіональних військово-політичних союзів, їх мета і діяльність

1. „Пакт Ріо-де-Жанейро”. Панамериканізм і антиамериканізм у Латинській Америці.
2. ЗСЄ і НАТО. Пропозиція СРСР щодо НАТО у 1954 р. ОВД.
3. Союзний договір між СРСР і КНР. Питання про ядерне озброєння КНР.
4. АНЗЮС, СЕНТО, СЕАТО.
5. Політичні портрети: Д. Ейзенхауер, Дж. Ф. Даллес, Мао Цзедун.

1. Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів. - К., 1995. - С. 505-507, 512, 579-584, 625-626.
2. История международных отношений и внешней политики СССР / Под ред. И.А. Кирилина, Г.В. Фокеева : В 3-х т. - М., 1986-1987. - Т. 2. - С. 33-35, 98-104. 127-135, 163-166.

Тема 6. Розпад колоніальної системи. Рух неприєднання у світовій політиці

1. Криза колоніалізму і різні шляхи деколонізації після Другої світової війни.
2. Рух неприєднання як новий фактор міжнародних відносин.
3. Боротьба наддержав за сфери впливу в „третьому світі”.

1. Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів. - К., 1995.
2. Лундестаг Г. Восток, Запад, Север, Юг. 1945-1996. - М., 2002.
3. Международные отношения после второй мировой войны / Глав. ред. Н.Н. Иноземцев : В 3-х т. - М., 1962-1965.
4. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945-70-ті роки) / В.А. Манжола, М.М. Білоусов, Л.Ф. Гайдуков та ін. - К., 1999.

5. Наринский М.М. История международных отношений. 1945-1975 : Учебное пособие. - М., 2004.

Тема 7. Деколонізація.

1. Зовнішні і внутрішні передумови надання незалежності колоніальним країнам і народам.
2. Збройні і „переговорні” шляхи до незалежності (на прикладах Алжиру, Гани, Кенії, „бельгійського” Конго, Марокко, Малайї).
3. Участь ООН у деколонізації: Декларація 1960 р. і Комітет 24-х.
4. Причина і мета міждержавних об'єднань постколоніальних країн (Бандунг, ОАЄ, Рух Неприєднання).
5. Політичні портрети: М.Ганді, Дж. Неру, А. Сукарно, Кв. Нкрума, Дж. Кеніата.

1. Гаджиев К.С. Введение в геополитику. - М., 1998. - С. 48-52.
2. Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів. - К., 1995. - С. 533-536, 552-554. 584-602.
3. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945-70-ті роки) / В.А. Манжола, М.М. Білоусов, Л.Ф. Гайдуков та ін. - К., 1999. - С. 97- 110, 221-232.

Тема 8. Міжнародні відносини наприкінці ХХ ст. і на початку ХХІ ст.

1. Завершення деколонізації (стан політики апартеїду в ЮАР, проблеми Намібії, Гонконгу, Макао).
2. Остаточне припинення „холодної війни” і його вплив на переговори з безпеки та розбросення. Можливості демократизації та авторитаризму в країнах у нових умовах.
3. Колективні дії проти нових загроз і проблеми ООН. Участь України.
4. Напад на США терористів і розвиток одноосібних дій США.

1. Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів. - К., 1995.-С. 781-782,813-817.
 2. Европа и глобальные проблемы современности. - М., 1992.
 3. Зленко А.М. Дипломатія і політика. - Харків, 2003.
 4. Кальвакоресси П. Мировая политика. 1945-2000 : В 2-х кн. - М., 2003. -Кн. 1.-С. 86,94, 186-210.
 5. Киссинджер Г. Дипломатия. - М., 1997. - С. 715-723, 736-738.
 6. Лундестаг Г. Восток, Запад, Север, Юг. 1945-1996. - М., 2002. - С. 149-152.
 7. Міжнародні відносини . та зовнішня політика (1980-2000 роки) / Л.Ф. Гайдуков, В.Г. Кремень, Л.В. Губерський та ін. - К., 2001. - С. 115-138, 174-181,207-234,259-264,599-616.
- (9. ООН у системі міжнародних відносин. - К., 1995.

Тема 9. Глобальні аспекти міжнародної безпеки, конфліктні зони у світі і проблеми реформування ООН.

1. Сучасні загрози миру і пошуки шляхів їх подолання.
2. Міжнародний тероризм як фактор сучасних міжнародних відносин.

3. Активізація регіональних конфліктів і воєн.
 4. Нова роль й завдання ООН у сучасному глобальному світі.
-
1. Афонін Е.А., Бандурка О.М., Мартинов А.Ю. Велика розтока (глобальні проблеми сучасності: соціально-історичний аналіз). - К., 2002.
 2. Европа и глобальные проблемы современности. — М., 1992.
 3. Кальвакоресси П. Мирова політика. 1945-2000 : В 2-х кн. - М., 2003.
 4. Коппель О.А. Перська затока: проблеми безпеки (80-90-ті роки). - К., 1998.
 5. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000 роки) •/ Л.Ф. Гайдуков, В.Г. Кремень, Л.В. Губерський та ін. - К., 2001.

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ

1. Міжсоюзницькі відносини в 1941-1945 роках.
2. Створення правової основи антигітлерівської коаліції.
3. Основні питання Тегеранської конференції, її наслідки.
4. Проблеми розробки проекту Статуту ООН на конференціях у Думбартон-Оксі та Ялті.
5. Потсдамська (Берлінська) конференція „великої трійки”, розбіжності учасників щодо проблем політичного розвитку Східної Європи
6. Створення ООН. Паризька мирна конференція 1946 р.
7. Конференція в Думбартон-Оксі, проблеми розробки проекту Статуту ООН.
8. Установча конференція Об'єднаних Націй в Сан-Франциско.
9. Шлях України в ООН.
10. Паризька мирна конференція і врегулювання відносин з колишніми союзниками Німеччини.
11. Початок „холодної війни” і структурне закріплення біполярної системи повоєнного світу
12. Загальна характеристика Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин.
13. „Холодна війна” як нове явище в міжнародних відносинах.
14. Розв'язання німецького питання в 1945-1949 рр.
15. Доктрини зовнішньої політики, проголошені США в 40-х - 50-х роках.
16. Нові акценти в зовнішньополітичній доктрині комунізму після Другої світової війни.
17. Німецьке питання.
18. Ялтинсько-Потсдамські рішення щодо Німеччини.
19. Початок змін курсу США: „план Бірнса” і його виступ Штутгарті.
20. Радянська блокада Західного Берліна і реакція Заходу.
21. „Нота Сталіна” від 10 березня 1952 р.
22. Комплекс пропозицій СРСР та їх фінал у 1958-1961 рр.
23. Створення регіональних військово-політичних союзів, їх мета і діяльність
24. „Пакт Ріо-де-Жанейро”. Панамериканізм і антиамериканізм у Латинській Америці.
25. ЗЄС і НАТО. Пропозиція СРСР щодо НАТО у 1954 р. ОВД.
26. Союзний договір між СРСР і КНР. Питання про ядерне озброєння КНР.
27. АНЗЮС, СЕНТО, СЕАТО.
28. Політичні портрети: Д. Ейзенхауер, Дж. Ф. Даллес, Мао Цзедун.
29. Розпад колоніальної системи. Рух неприєднання у світовій політиці
30. Криза колоніалізму і різні шляхи деколонізації після Другої світової війни.
31. Рух неприєднання як новий фактор міжнародних відносин.
32. Боротьба наддержав за сфери впливу в „третьому світі”.
33. Деколонізація.
34. Зовнішні і внутрішні передумови надання незалежності колоніальним країнам і народам.
35. Збройні і „переговорні” шляхи до незалежності (на прикладах Алжиру, Гани, Кенії, „бельгійського” Конго, Марокко, Малайї).

36. Участь ООН у деколонізації: Декларація 1960 р. і Комітет 24-х.
37. Причина і мета міждержавних об'єднань постколоніальних країн (Бандунг, ОАЄ, Рух Неприєднання).
38. Політичні портрети: М.Ганді, Дж. Неру, А. Сукарно, Кв. Нкрума, Дж. Кеніата
39. Міжнародні відносини наприкінці ХХ ст. і на початку ХХІ ст.
40. Завершення деколонізації (стан політики апартеїду в ЮАР, проблеми Намібії, Гонконгу, Макао).
41. Остаточне припинення „холодної війни” і його вплив на переговори з безпеки та розброєння. Можливості демократизації та авторитаризму в країнах у нових умовах.
42. Колективні дії проти нових загроз і проблеми ООН. Участь України.
43. Напад на США терористів і розвиток одноосібних дій США.
44. Глобальні аспекти міжнародної безпеки, конфліктні зони у світі і проблеми реформування ООН.
45. Сучасні загрози миру і пошуки шляхів їх подолання.
46. Міжнародний тероризм як фактор сучасних міжнародних відносин.
47. Активізація регіональних конфліктів і воєн.
48. Нова роль й завдання ООН у сучасному глобальному світі.
49. Предмет, мета і завдання курсу, методика його вивчення.
50. Характеристика основних джерел і літератури з курсу
51. Закінчення Другої світової війни і створення Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин.
52. Вступ радянських військ на територію країн Східної Європи.
53. Ялтинська (Кримська) конференція глав урядів СРСР, США й Великобританії.
54. Створення ООН. Паризька мирна конференція 1946 р.
55. Конференція в Думбартон-Оксі і розробка проекту Статуту Організації Об'єднаних Націй.
56. Шлях України в ООН.
57. Паризька мирна конференція 1946 р.
58. Початок „холодної війни” і структурне закріплення біполярної системи повоєнного світу
59. Ялтинсько-Потсдамський світоустрій як система авторитарного біполярного регулювання повоєнних міжнародних відносин.
60. „Холодна війна” як нове явище в міжнародних відносинах.
61. Глобалізація зовнішньополітичних пріоритетів США
62. Закінчення „холодної війни”. Кінець Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин (1989-1991 рр.)
63. Розпад СРСР, створення СНД і нова конфігурація міжнародних відносин.
64. Остаточне врегулювання німецької проблеми і кінець Ялтинсько-Потсдамської системи.
65. Паризька хартія для нової Європи (1990 р.).
66. Перетворення НБСЄ в ОБСЄ
67. Розвиток європейської інтеграції. Європейський Союз в умовах нового світового

порядку.

68. Європейська інтеграція - закономірний історичний процес.

69. Розвиток інтеграційних процесів в Європі.

70. ЄС: основні етапи становлення й розширення.

ХРОНОЛОГІЯ

1939 р., 1 вересня	Напад фашистської Німеччини на Польщу, початок Другої світової війни
1939 р., 3 вересня	Оголошення Англією та Францією війни Німеччині
1939 р., 5 вересня	Заява уряду США про нейтралітет
1939 р., вересень	Окупація Польщі військами фашистської Німеччини та Радянського Союзу (з 17 версія)
1939 р., 30 листопада – 1940 р., 12 березня	Радянсько-фінська війна
1940 р., 9 квітня	Напад фашистської Німеччини на Данію та Норвегію
1940 р., 10 травня	Початок німецько-фашистського наступу на Францію, Бельгію, Голландію, Люксембург. Прихід до влади коаліційного уряду У Черчілля в Англії
1940 р., 10 червня	Оголошення фашистською Італією війни Англії та Франції
1940 р., 22 червня	Капітуляція Франції. Підписання Комп'єнського перемир'я між Францією та Німеччиною
1940 р., 28-30 червня	Приєднання до СРСР Бессарабії та Північної Буковини
1940 р., серпень	Приєднання до СРСР Латвії, Литви та Естонії
1940 р., 27 вересня	Укладення військового союзу між Німеччиною, Італією та Японією (Троїстий пакт)
1940 р., 28 жовтня	Напад фашистської Італії на Грецію
1940 р., 20-24 листопада	Приєднання урядів Угорщини, Румунії, Словаччини до Троїстого пакту
1941 р., 15 січня – 19 травня	Наступ англійських військ у Східній Африці. Звільнення Ефіопії
1941 р., 1 березня	Приєднання Болгарії до Троїстого пакту
1941 р., 11 березня	Прийняття конгресом США закону про ленд-ліз
1941 р., 6-17 квітня	Захоплення німецько-фашистськими та італійськими військами Югославії
1941р, квітень – травень	Захоплення німецько-фашистськими та італійськими військами Греції
1941р., 13 квітня	Підписання пакту про нейтралітет між СРСР та Японією
1941р., 22 червня	Напад фашистської Німеччини на СРСР
1941р., 12 липня	Укладення угоди між урядами СРСР та Великобританії про спільні дії у війні проти Німеччини
1941р., липень	Початок визвольної війни югославського народу проти фашистських окупантів
1941р., 14 серпня	Укладення між Англією та США декларації про мету війни та післявоєнний устрій світу (Атлантична хартія)
1941 р., 25 серпня	Введення радянських та англійських військ до Ірану у зв'язку з наростанням фашистської загрози
1941 р., 24 вересня	Приєднання СРСР до Атлантичної хартії
1941 р., 29 вересня	Московська конференція представників СРСР,

– 1 жовтня	Великобританії та США
1941 р., 30 вересня – 1942 р., 20 квітня	Битва під Москвою
1941 р., 7 листопада	Поширення США дії закону про ленд-ліз на Радянський Союз
1941 р., 5 грудня	Перехід радянських військ у контрнаступ під Москвою
1941 р., 7 грудня	Напад Японії на Перл-Харбор. Початок війни на Тихому океані
1942 р, 1 січня	Підписання у Вашингтоні Декларації 26 держав про боротьбу проти країн фашистського блоку (Декларація Об'єднаних Націй)
1942 р., травень	Поразка радянських військ під Харковом
1942 р., 26 травня	Укладення договору між СРСР та Великобританією про союз проти гітлерівської Німеччини і про співробітництво після війни
1942 р., 4-6 червня	Битва біля атолу Мідуей між американськими та японськими флотами
1942 р., 11 червня	Укладення договору між СРСР та США про принципи взаємної допомоги у веденні війни проти агресії
1942 р., 28 червня	Початок наступу німецько-фашистських військ на Волгу та Північний Кавказ
1942 р., 17 липня – 1943 р., 2 лютого	Сталінградська битва
1942 р., 23 жовтня	Перехід англійської армії у наступ у районі Ель-Аламейна в Північній Африці
1942 р., 8-11 листопада	Висадка англо-американських військ на узбережжі Північно-Західної та Північної Африки
1942 р, 19 листопада	Перехід радянських військ у контрнаступ під Сталінградом
1943 р., 13 травня	Капітуляція італо-німецьких військ у Тунісі. Завершення воєнних дій в Африці
1943 р., травень	Створення Національної Ради Опору у Франції
1943 р., 3 червня	Створення в Алжирі Французького комітету національного визволення
1943 р., 10 червня	Розпуск Комуністичного Інтернаціоналу
1943 р., 5 липня – 23 серпня	Битва на Курській дузі
1943 р., 10 липня – 17 серпня	Висадка англо-американських військ у Сіцилії
1943 р., 12-13 липня	Створення Національного комітету “Вільна Німеччина”
1943 р., 25 липня	Падіння фашистського режиму в Італії
1943 р., 3 вересня	Підписання Італією акту про беззастережну капітуляцію
1943 р., 9 вересня	Окупація німецько-фашистськими військами Північної і Центральної Італії
1943 р., 19-30 жовтня	Московська конференція міністрів закордонних справ СРСР, США та Англії

1943 р., 28 листопада – 1 грудня	Тегеранська конференція голів урядів СРСР, США та Англії
1944 р., 6 червня	Початок висадки англо-американських військ у Франції
1944 р., 23 червня	Наступ радянських військ на центральній ділянці радянсько-німецького фронту
1944 р., 23 серпня	Антифашистське повстання в Румунії, повалення режиму Антонеску
1944 р., 29 серпня	Початок антифашистського повстання у Словаччині
1944 р., 9 вересня	Перемога повстання в Болгарії
1944 р., 12 вересня	Підписання в Москві угоди про перемир'я між Румунією та країнами антигітлерівської коаліції
1944 р., 19 вересня	Підписання угоди про перемир'я СРСР та Англії з Фінляндією
1944 р., 20 жовтня	Звільнення Белграду радянськими військами та Народно-визвольною армією Югославії
1944 р., жовтень	Звільнення Греції від німецько-фашистських окупантів. Висадка англійських військ
1944 р., листопад	Звільнення Албанії від німецько-фашистських військ
1944 р., грудень – 1945 р., січень	Наступ німецько-фашистських військ на Західному фронті (Арденни, Страсбург)
1945 р., 12 січня	Початок наступу радянських військ у Польщі
1945 р., 4-12 лютого	Кримська конференція голів урядів СРСР, США і Великобританії
1945 р., 16 квітня	Початок Берлінської операції радянських військ
1945 р., 25 квітня	Зустріч на Ельбі радянських військ з союзниками Конференція Об'єднаних Націй у Сан-Франциско
1945 р., 29 квітня	Капітуляція німецьких військ у Північній Італії
1945 р., 2 травня	Взяття Берліна радянськими військами
1945 р., 5 травня	Збройне повстання у Празі
1945 р., 8 травня	Підписання в Карлхорсті акта про беззастережну капітуляцію Німеччини
1945 р., 9 травня	Звільнення Праги радянськими військами
1945 р., 17 липня – 2 серпня	Потсдамська конференція голів урядів СРСР, США та Великобританії
1945 р., липень	Перемога лейбористів на виборах у Великобританії. Утворення уряду на чолі з К. Еттли
1945 р., 6 серпня	США скинули атомну бомбу на Хіросіму
1945 р., 8 серпня	СРСР оголосив війну Японії
1945 р., 9 серпня	США скинули атомну бомбу на Нагасакі
1945 р., 17 серпня	Індонезія проголошена незалежною республікою
1945 р., 2 вересня	Підписання акта про капітуляцію Японії. Закінчення Другої світової війни
1945 р., жовтень	Утворення у Франції коаліційного уряду на чолі з де Голлем у результаті перемоги на виборах лівих партій – соціалістів та комуністів
1945 р., 20 листопада –	Нюрнберзький судовий процес

1946 р., 1 жовтня	
1946 р., 30 січня	Генерал де Голль пішов у відставку з посади прем'єр-міністра
1946 р, 5 березня	Промова У Черчілля у Вестмінстерському коледжі м. Фултона. Початок “холодної війни”
1946 р., березень	Перетворення Раднаркому СРСР у Раду Міністрів СРСР
1946 р., 3 травня	Токійський судовий процес
1946 р., 29 липня – 15 жовтня, 1948 р., 12 листопада	Паризька мирна конференція з проблем післявоєнного врегулювання
1946 р., 2 грудня	США та Англія уклали у Вашингтоні угоду про утворення в Західній Німеччині “Бізонії”
1946 р.	Проголошення незалежності Філіппін, Йорданії. Виведення французьких військ з Сирії та Лівану. Початок колоніальної війни Франції в Індокитаї. Прийняття нової Конституції Франції (Четвертої республіки)
1947 р., 10 лютого	У Парижі укладені мирні договори з Італією, Фінляндією, Болгарією, Угорщиною, Румунією
1947 р., 12 березня	Президент Трумен звернувся з посланням до конгресу США, в якому проголосив “доктрину стримування СРСР”
1947 р, 5 червня	Держсекретар США Маршалл запропонував програму економічної допомоги для “відродження Європи”
1947 р., вересень	У м. Шклярська Поремба (Польща) відбулася нарада дев'яти комуністичних партій Європи, на якій обґрунтовано положення про “розкол світу на два протилежних табори”.
1947 р.	Індія та Пакистан отримали статус британських домініонів
1948 р.	У США створено Раду національної безпеки Проголошення незалежності Бірми, Цейлону, утворення КНДР та Республіки Корея, держави Ізраїль. Перша арабо-ізраїльська війна. Виникнення конфлікту між СРСР та Югославією
1948 р., серпень	ООН прийняла Декларацію прав людини. Відбулася сесія ВАСГНІЛ (Всесоюзної Академії сільськогосподарських наук ім. Леніна), де була розгромлена генетична наука
1948 р., грудень	Г. Димитров у доповіді на V з'їзді Болгарської компартії на вимогу Сталіна включив положення про те, що народна демократія і радянський лад є різними формами диктатури пролетаріату
1949 р., січень	Нарада представників Болгарії, Угорщини, Польщі, Румунії, Чехословаччини та СРСР у Москві вирішила створити Раду Економічної Взаємодопомоги (РЕВ)
1949 р.	Утворення на території Німеччини двох держав – ФРН та НДР. Перемога комуністичних сил у Китаї й утворення Китайської Народної Республіки
1949 р., квітень	У Вашингтоні міністри закордонних справ Бельгії, Ісландії, Данії, Канади, Люксембургу, Нідерландів, Норвегії,

	Португалії, Італії, Великобританії, Франції та США уклали Північноатлантичний пакт (НАТО)
1949 р., 29 серпня	СРСР здійснив на полігоні в Семіпалатинському районі випробування ядерної зброї, ліквідувавши тим самим монополію США
1950 р., 25 червня –1953 р., 27 липня	Конфлікт у Кореї
1951 р., вересень	У Сан-Франциско укладено мирний договір і Японією
1951 р.	Проголошення незалежності Лівії В Англії перемогли на виборах консерватори на чолі з У. Черчиллем Створення Тихоокеанського пакту безпеки (АНЗЮС) за участю США, Австралії та Нової Зеландії
1952 р.	В Єгипті відбулося повстання “вільних офіцерів” Великобританія здійснила випробування атомної зброї
1953 р., 5 березня	Смерть Й. Сталіна
1954 р.	Створено Організацію договору Південно-Східної Азії (СЕАТО) за участю США, Великобританії, Франції, Австралії, Нової Зеландії, Таїланду, Філіппін та Пакистану
1954 р.	Початок колоніальної війни Франції в Алжирі
1954 р.	Укладення в Женеві угоди про перемир'я в Індокитаї та принципи політичного врегулювання конфлікту
1955 р.	СРСР, США, Англія та Франція уклали у Відні мирний договір з Австрією
1955 р.	Створено Варшавський Договір – військово-політичний союз дев'яти країн: СРСР, Польщі, НДР, Чехословаччини, Угорщини, Румунії, Болгарії, Албанії та Югославії
1955 р.	Укладення Багдадського пакту – військово-політичного блоку за участю Великобританії, Туреччини, Іраку, Пакистану та Ірану
1956 р.	XX з'їзд КПРС.
1956 р.	Повстання проти комуністичного режиму в Угорщині та його збройне придушення Радянським Союзом
1956 р.	Вторгнення військ Англії, Франції та Ізраїлю в Єгипет та їх евакуація після ультиматуму СРСР
1956 р.	Проголошення незалежності Марокко, Тунісу та Судану
1957 р., червень	Провал спроби усунути М.С.Хрущова від керівництва з боку просталінських сил Президії ЦК КПРС
1957 р., серпень	Проголошена незалежність Малайської Федерації
1957 р.	Укладення Римського договору за участю Франції, ФРН, Італії, Бельгії, Голландії, Люксембургу про створення Європейського Економічного Співтовариства
1958 р.	Створення Європейської асоціації вільної торгівлі за участю Великобританії, Австрії, Данії, Норвегії, Португалії, Швейцарії та Швеції
1958 р.	Політична криза у Франції у зв'язку із заколотом офіцерів в Алжирі. Створення уряду національного порятунку на чолі з де Голлем і прийняття Конституції П'ятої республіки

1958 р.	Проголошення незалежності Гвінеї
1959 р.	Повалення диктатури Батісти на Кубі і перемога повстанців на чолі з Фіделем Кастро Проголошення президентом де Голлем права алжирського народу на самовизначення
1960 р.	“Рік Африки” (проголошено незалежність 17 африканських країн) Заколот французьких офіцерів в Алжирі
1961–1963 рр.	Президентство Дж. Кеннеді (“1000 днів”)
1961 р, квітень	Поразка кубинських “контрас” під час висадки на Плайя-Хірон
1961р., серпень – жовтень	“Берлінська криза” внаслідок встановлення навколо Західного Берліну триметрової стіни та прикордонного режиму
1962 р., березень	Угода в Евіані між Францією та Алжиром про припинення вогню
1962 р., жовтень	“Карибська криза” навколо Куби
1962 р.	Розстріл робітничої демонстрації в Новочеркаську
1963 р, серпень	Укладення в Москві між СРСР, США та Великобританією Договору про заборону випробувань ядерної зброї в атмосфері, в космічному просторі та під водою
1963 р., 22 листопада	Вбивство у Далласі президента США Дж. Кеннеді
1964 р.	Повернення до влади лейбористів у Великобританії. Початок активного втручання США у збройний конфлікт в Індокитаї
1964 р., 14 жовтня	Відставка М. Хрущова на Пленумі ЦК КПРС
1965 р., серпень	Відокремлення Сінгапуру від Малайзії
1965 р., вересень	Початок економічної реформи в СРСР
1965 р., жовтень	Провал спроби комуністичного заколоту в Індонезії. Утвердження військової диктатури генерала Сухарто
1967 р., 5-11 червня	Нова арабо-ізраїльська війна, в ході якої Ізраїль захопив Синайський півострів, західний берег р. Йордан, сектор Газа та Голанські висоти
1968 р., 20-21 серпня	Введення на територію Чехословаччини військ 5 держав – учасників Варшавського Договору. Припинення реформ у країні
1968 р.	Підписання СРСР, США та Великобританією договору про нерозповсюдження ядерної зброї
1969 р.	Початок виведення американських військ із В’єтнаму Відставка президента Франції де Голля. На виборах у ФРН перемогли соціал-демократи, федеральним канцлером став В. Брандт. Прикордонний конфлікт між СРСР та КНР
1970 р, 12 серпня	Укладення в Москві договору між СРСР та ФРН про політичне врегулювання радянсько-західнонімецьких відносин
1971р., 3 вересня	Укладення Чотиристоронньої угоди (СРСР, США, Англія, Франція) щодо Західного Берліну

1972 р., травень	Візит президента США Р Ніксона до СРСР. Підписання договорів про припинення гонки озброєнь та нормалізацію двосторонніх відносин
1972 р., 17 червня	“Уотергейтський скандал” у США
1973 р., 1 січня	Великобританія стала членом Європейського Економічного Співтовариства
1973 р., 27 січня	У Парижі укладено Угоду про припинення війни та відновлення миру у В’єтнамі
1973 р., червень	Візит Л. Брежнєва до США та підписання угоди про запобігання ядерної війни
1973 р., 3-7 липня	Нарада міністрів закордонних справ країн-учасниць Гельсінського процесу
1973 р., 11 вересня	Військовий заколот у Чілі. Встановлення диктатури генерала Піночета
1973 р., жовтень	Арабо-ізраїльська війна
1973 р., грудень	Міжнародна конференція в Женеві щодо Близького Сходу за співгодуванням СРСР та США
1974 р.	Відставка президента США Р. Ніксона внаслідок “Уотергейтського скандалу”. Революція в Португалії та розпад Португальської колоніальної імперії
1975 р., квітень	Початок громадянської війни у Лівані Північно-в’єтнамська армія встановила повний контроль над Південним В’єтнамом
1975 р., 30 липня – 1 серпня	Заключний етап Гельсінської наради по безпеці та співробітництву в Європі
1976 р.	Об’єднання В’єтнаму й утворення Соціалістичної Республіки В’єнам
1977 р., 19 листопада	Візит президента Єгипту А. Садата до Єрусалиму
1978 – 1979 рр.	Переговори у Кемп-Девіді між Ізраїлем та Єгиптом за посередництва США, що привели до укладення мирного ізраїльсько-єгипетського договору
1978 р., грудень	Наступ в’єтнамських військ у Кампучії проти червоних кхмерів
1979 р., січень	Проголошення Народної Республіки Кампучії за підтримки В’єтнаму
1979 р., лютий	Революція в Ірані, повалення шахського режиму
1979 р., червень	У Відні Брежнєв та Картер підписали радянсько-американський договір ОСО-2. В Англії у результаті перемоги на виборах консерваторів сформовано новий уряд на чолі з М.Тетчер
1979 р., 19 липня	Перемога сандиністів у Нікарагуа
1979 р., грудень	Вторгнення радянських військ в Афганістан
1980 р., вересень	Початок війни між Іраном і Іраком У Польщі поширюються опозиційні виступи проти комуністичного режиму
1981 р.	Початок президентства Р. Рейгана у США. Перехід до неоконсервативного курсу. У Франції на виборах пере-

	могли соціалісти. Президентом став Ф. Міттеран
1982 р., квітень – червень	Конфлікт між Великобританією та Аргентиною навколо Фолклендських островів
1982 р., листопад	Смерть Л.І. Брежньєва. Генеральним секретарем ЦК КПРС стає Ю.В. Андропов
1983 р., 23 березня	Президент США Р Рейган проголосив стратегічну оборонну ініціативу – створення “космічного щита” над Америкою
1983 р., вересень	Війська протиповітряної оборони СРСР збили над Сахаліном південнокорейський пасажирський літак “Боїнг-747”
1983 р., жовтень	В Аргентині у результаті демократичних виборів на зміну військовому режиму приходить цивільна влада
1984 р., лютий	Смерть Ю.В. Андропова. Генеральним секретарем ЦК КПРС стає К.У Черненко
1984 р., березень – 1985 р., березень	Страйк британських шахтарів, що завершився поразкою завдяки твердій позиції* М.Тетчер
1985 р., березень	Смерть К.У. Черненка. Генеральним секретарем ЦК КПРС стає М.С. Горбачов
1986 р.	Перемога правих сил на виборах до парламенту Франції. Новий уряд Ж.Пирака розпочав денационалізацію, ліквідував контроль за цінами, скоротив державні витрати тощо. На президентських виборах на Філіппінах перемогла лідер демократичних сил К. Акіно. Диктатор Ф. Маркос залишив країну
1987 р., січень	Проголошення на Пленумі ЦК КПРС М. Горбачовим курсу на перебудову та гласність. Здійснення політики національного примирення в Афганістані
1987 р, грудень	Візит М. Горбачова до Вашингтону, під час якого укладено Договір про ліквідацію ракет середньої та малої дальності між СРСР та США
1988 р., 14 квітня	Укладено угоду в Женеві про врегулювання конфлікту в Афганістані (СРСР, США, Афганістан, Пакистан)
1988 р., 15 травня – 1989 р., 15 лютого	- Вивід радянських військ з Афганістану
1988 р., червень	ХІХ конференція КПРС, прискорення демократичних реформ в СРСР
1989 р.	Війська Південно-Африканської Республіки виведені з Намібії, ліквідація колоніалізму на Півдні Африки. І з’їзд народних депутатів, утворення парламентської опозиції в СРСР. Перемога опозиційних сил на парламентських виборах у Польщі
1990 р., березень	ІІІ з’їзд народних депутатів СРСР, обрання президентом СРСР М.Горбачова, скасування ст. 6 Конституції СРСР про керівну роль КПРС
1990 р., листопад	Відставка прем’єр-міністра Великобританії М.Тетчер. Уряд очолив Д.Мейджор

1991 р., 8 грудня	Підписання керівниками Росії, України та Білорусії у Біловезькій пущі угоди про створення Співдружності Незалежних Держав (СНД)
1991 р., 25 грудня	М.С. Горбачов пішов у відставку з посади Президента СРСР та Верховного головнокомандуючого
1992 р., лютий	Укладення в Маастріхті (Голландія) Договору між 12 країнами ЄЕС про утворення Європейського Союзу
1992 р., червень	Підписання у Вашингтоні Дж. Бушем та Б. Єльциним Договору про скорочення стратегічних наступальних озброєнь (СНО-1)
1993 р., січень	Підписання у Москві Дж. Бушем та Б. Єльциним Договору про скорочення стратегічних наступальних озброєнь (СНО-2)
1993 р., 13 січня	Бойова авіація США, Англії та Франції у відповідності з резолюціями Ради Безпеки ООН нанесла ракетно-бомбовий удар по зенітних комплексах у Південному Іраку
1993 р., 15 січня	120 країн світу підписали у Парижі Конвенцію про заборону розробки, виробництва, нагромадження та використання хімічної зброї та про її знищення
1993 р., 20 січня	Офіційний вступ на посаду Президента США Б. Клінтона
1993 р., 22 січня	На зустрічі лідерів країн СНД у Мінську 7 республік колишнього СРСР підписали Статут СНД.
1993 р., 26 січня	Першим президентом Чеської Республіки обраний В. Гавел.
1993 р., 14 лютого	Угорщина, Польща та Україна у Дебрецені (Угорщина) підписали Декларацію про співпрацю народів Карпатського Єврорегіону
1993 р., 25 лютого	Інавгурація першого за останні тридцять років цивільного Президента Південної Кореї – голови Демократичної ліберальної партії Кім Си Сама (обраного главою держави 18 грудня 1992 р.)
1993 р., березень	Введення миротворчих сил ООН у Мозамбик
1993 р., початок березня	Відбулась офіційна церемонія вступу на посаду Президента Словацької Республіки Міхала Кована
1993 р., квітень	Політична криза у Росії. Протистояння законодавчих органів (Верховної Ради та З'їзду народних депутатів) і Президента. Невдала спроба імпічменту Президента.
1993 р., 25 квітня	Всенародний референдум у Росії (на всенародному референдумі в Росії висловлено довіру президентові Б.Єльцину)
1993 р., 26 квітня	Вступила в дію резолюція Ради Безпеки ООН щодо економічної блокади Югославії.
1993 р., 23-25 квітня	Під егідою ООН у провінції Ефіопії Еритреї проведено референдум щодо її незалежності. Визнання незалежності Еритреї США, Італією, Суданом та Єгиптом
1993 р., 19 вересня	Відбулися вибори до сейму і сенату в Польщі. Перемога Союзу демократичних лівих сил
1993 р., вересень	Політична криза в Росії. Розпуск президентом парламенту. Мітинги, демонстрації, пікетування
1993 р., 3-4 жовтня	Криваві події у Москві. Штурм урядовими військами Білого будинку у Москві

1993 р., 10 жовтня	У результаті виборів у Греції до влади повернувся Всегрецький соціалістичний рух (ПАСОК) на чолі з А. Папандреу
1993 р., 12 грудня	Вибори Федеральних Зборів у Росії. Прийняття Конституції Російської Федерації
1994 р., 10-11 січня	На зустрічі країн-членів НАТО у Брюсселі прийнято документ “Партнерство заради миру”
1994 р., 12 січня	Зустріч Президента України Л. Кравчука та Президента США Б. Клінтона в аеропорту Бориспіль
1994 р., 14 січня	Підписання президентами України, США та Росії у Москві тристоронньої заяви та угоди щодо ліквідації ядерної зброї в Україні
1994 р., 5 лютого	Терористичний акт на ринку “Маскале” в центральній частині Сараєво. Загострення напруженості на Балканах
1994 р., лютий	Криваві події у м. Хеврон на окупованому березі Йордану (ізраїльський поселенець розстріляв 45 палестинців)
1994 р., квітень	На парламентських виборах у Південно-Африканській республіці переміг Африканський національний конгрес на чолі з Нельсоном Манделою
1994 р., 4 травня	Голова Виконкому ОВП Я. Арафат і Прем’єр-міністр Ізраїлю І. Рабін підписали в Каїрі Угоду щодо принципів практичної реалізації договору “Газа-Єрихон – спочатку”
1995 р., травень	Обрання президентом Франції Ж. Ширака
1995 р. вересень	Вступ України до Ради Європи
1995 р. 4 листопада	Вбивство прем’єр-міністра Ізраїлю Іцхака Рабіна
1995 р. листопад	Підписання Дейтонських угод
1995 р., 19 листопада	Обрання О. Кваснєвського президентом Польщі
1996 р., 29 травня	Обрання прем’єр-міністром Ізраїлю Б. Нетаньяху
1996 р., 3 червня	Обрання Б. Єльцина президентом Російської федерації на 2-й термін
1996 р. 11 листопада	Обрання Б. Клінтона президентом США на 2-й термін
1997 р. травень	У Великобританії, після 18-річного правління консерваторів до влади повернулись лейбористи. Уряд очолив прем’єр-міністр Тоні Блер
1997 р., 27 травня	У Парижі між Росією і НАТО укладено Основоположний акт, в цьому ж році Росія стала членом елітарного клубу провідних індустріальних держав світу “Велика вісімка”
1997 р., 31 травня	Під час державного візиту Б. Єльцина до Києва підписано Договір про дружбу, співробітництво й партнерство між Україною та Росією
1997 р., 11 вересня	Прийнято Кіотський протокол “Про охорону довкілля”, який фіксує конкретні зобов’язання країн зі зниження викидів парникових газів
1997 р. грудня	Польща, Чехія та Угорщина підписали протокол про вступ до НАТО з березня 1999 р.

1998 р. квітень	Більшість політичних партій Ольстеру (Великобританія) висловились за мирне врегулювання конфлікту
1998 р. 27 вересня	На виборах до Бундестагу в Німеччині перемогу здобули соціал-демократи на чолі з Герхардом Шрöderом
1999 р., 24 березня	Розпочалась 76-денна військова операція НАТО проти Югославії
1999 р., жовтень	У Пакистані генералом Первезом Мушаррафом здійснено військовий переворот
1999 р., 19 листопада	У Стамбулі (Туреччина) підписано Хартію європейської безпеки
1999 р. 31 січня	Відбулася добровільна дострокова відставка президента Російської Федерації Б. Єльцина
2000 р., 11 лютого	Загострення ситуації в Ольстері, запровадження Лондоном прямого правління
2000 р., 26 березня	Президентом Російської Федерації обрано В. Путіна
2000 р., 14 квітня	Державна Дума Росії ратифікувала Договір про скорочення стратегічних наступальних озброєнь (СНО-2). Згідно з домовленостями Росія та США матимуть по 3000 боєголовок
2000 р., серпень	Загибель російського атомного підводного човна “Курськ”
2000 р., 8 серпень	Терористичний акт у Москві – вибух у підземному переході станції метро “Пушкінська”
2000 р., 5-8 вересня	У Нью-Йорку відбувся Саміт тисячоліття, на якому прийнято рішення про необхідність реформування ООН відповідно до завдань світового співтовариства у ХХІ ст..
2000 р., листопад	У США відбулися президентські вибори, у яких представник Республіканської партії губернатор штату Техас Дж.У. Буш-мол. переміг представника Демократичної партії віцепрезидента А. Гора
2001 р., 11 вересня	Терористичні акти в США. Викрадено чотири пасажирських літаки, яких спрямували на будинок Пентагона у Вашингтоні й на будинки міжнародного торгового центру в Нью-Йорку. Тисячі жертв
2000 р., жовтня	О. Кваснєвський здобув другу перемогу на президентських виборах у Польщі
2001 р., 10-11.	Військова операція “Незламна воля” США та їх союзників проти терористів у Афганістані
2002 р., січень	В обіг введено нову європейську валюту євро
2002 р., березень	І. Ругову обрано першим президентом Косово
2002 р., 5 травня	У Франції другому турі президентських виборів перемогу здобув Жак Ширак
2002 р., 22 травня	Росія і США підписали договір про скорочення стратегічних озброєнь. Передбачено протягом 10 років зменшити кількість ядерних боєголовок до 1700-2200 одиниць.
2002 р., 13 червня	США оголосили про вихід з системи протиракетної оборони (1972 р.)
2002 р., 22 вересня	Бундесканцлером у Німеччині знову став Г. Шрöder

2002 р., листопад	Чеченськими бойовиками у Москві захоплено близько 800 заручників у театральному центрі на Дубровці
2002 р., 22 листопада	На саміті НАТО у Празі прийнято рішення про запрошення до Альянсу у якості повноправних членів з 2004 р. Естонії, Латвії, Литви, Болгарії, Румунії, Словаччини та Словенії
2002 р., грудень	У Венесуелі почалися масові протести широкої громадськості проти авторитарного правління президента Уго Чавеса
2002 р., 12-13 грудня	На Копенгагенському саміті глав держав-членів Європейського Союзу запропоновано десяти європейським країнам (Естонія, Латвія, Литва, Кіпр, Мальта, Польща, Словаччина, Словенія, Угорщина та Чехія) стати повноправними членами Союзу
2003 р., січень	Президентом Чеської республіки обрано В. Клауса
2003 р., лютий	Катастрофа американського космічного корабля багаторазового використання “Колумбія”, загинуло 7 чоловік
2003 р., березень	Початок антитерористичної операції США та їх союзників в Іраку, повалення режиму С. Хусейна
2004 р., 11 березня	У Мадриді (Іспанія) на залізничному вокзалі здійснено терористичний акт, загинуло близько 200 осіб
2004 р., травень	Входження до Європейського Союзу Польщі, Чехії, Угорщини, Словенії, Кіпру, Естонії, Латвії, Литви, Словаччини і Мальти
2004 р., вересень	Чеченськими бойовиками захоплено школу в м. Беслані на північному Кавказі
2004 р., листопад	На виборах президента США вдруге поспіль здобув перемогу Дж.У Буш-молодший
2004 р., 11 листопада	Помер лідер Палестинської автономії Я. Арафат
2005 р., квітень	Візит президента України В. Ющенко в США
2005 р., 2 квітня	Помер папа римський Іоан-Павло II
2005 р., 5 травня	На парламентських виборах у Великобританії Лейбористська партія на чолі з Тоні Блером здобула третю поспіль перемогу
2005 р., 19-21 травня	В Україні відбувся 50-й ювілейний пісенний конкурс “Євробачення”

Самостійна робота

Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових занять. Зміст самостійної роботи студента визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та рекомендаціями викладача. Самостійна робота студента з опанування навчального матеріалу може виконуватись у бібліотеці, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах, а також у домашніх умовах. Як правило, вона проводиться згідно із заздалегідь складеним графіком, що гарантує можливість доступу студента до потрібних дидактичних засобів, та доводиться до відома на початку поточного семестру.

Даний науково-методичний посібник передбачає короткий і змістовний аналіз схеми підготовки студентів згідно навчальної програми з курсу Новітня історія країн Західної Європи і Америки. Лекційні та семінарські заняття допоможуть студентам глибше засвоїти вузлові питання історичного розвитку народів цього періоду, ознайомитися з джерелами та історіографією. На семінарських заняттях студенти оволодівають основами наукового дослідження, навчаються самостійно оцінювати історичні події, висловлювати і аргументувати власні думки.

Метою курсу «Історія міжнародних відносин 1945 – поч. ХХІ ст.» є освоєння студентами основних понять та категорій курсу; забезпечити поглиблене вивчення студентами новітньої історії країн Європи, Америки, Азії і Африки; формування спеціалістів глибокої наукової кваліфікації високої культури і відповідальності. На основі сучасних теоретико-методологічних і концептуальних засад розкрити специфіку, взаємозв'язок і взаємозалежність соціально-економічних, політичного і культурного становлення народів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: історичні процеси, тенденції розвитку явища, події і факти новітньої історії країн Європи, Америки, Азії, Африки; міжнародні відносини, проблеми соціально-економічного і політичного розвитку на сучасному етапі; особливості політики держав у національному питанні; матеріальну і духовну культуру народів; проблеми науково-технічної революції і її вплив на розвиток суспільства, його соціальну структуру;

вміти: працювати з історичними джерелами, науковою літературою; аналізувати причинно-наслідкові зв'язки історичних подій і явищ, застосовувати цивілізаційний підхід до вивчення історії, багатоваріантні підходи до аналізу проблеми сучасності аргументовано спростувати не підтвердженні життям теорії і концепції суспільного розвитку.

II. Пояснювальна записка

Самостійна робота студентів є важливою складовою навчального процесу, яка сприяє активізації засвоєння студентом знань та їх реалізації, а також формує вміння навчатися. Метою самостійної роботи є сприяння глибокому засвоєнню студентами знань із «Новітня історія країн Західної Європи і Америки» «Історія міжнародних відносин 1945 – поч. ХХІ ст.», ознайомлення їх з основними рушійними силами процесу розвитку людства, різновидами політичної організації суспільства, починаючи з ХХст. і аж до початку ХХІ ст. Знання фактологічного аспекту історичного процесу допоможе студентам осмислити мотиви поведінки людей у вирішальні моменти історії, закономірності історичних зрушень.

У процесі вивчення всесвітньої історії значна увага приділятиметься роботі з історичними джерелами. Крім цього, методичні матеріали передбачають опанування в повному обсязі навчальної програми і формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати і контролювати власну діяльність. Завданням самостійної роботи студентів є засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення і систематизація здобутих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань і наукових робіт, а також виявлення прогалин у системі знань із предмета.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи з дисципліни «Історія міжнародних відносин 1945 – поч. XXI ст.» становить:

для денної форми навчання – 65% : 35%

для заочної форми навчання – 13,5% : 86,5%

Зміст самостійної роботи студента з дисципліни «Новітня історія країн Західної Європи і Америки» визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача. У пропонованих методичних рекомендаціях розглядаються форми самостійної роботи студентів, порядок організації і контролю самостійної роботи. Подаються основні питання з курсу дисципліни, питання для самоконтролю, теми рефератів, а також тестові завдання.

У процесі самостійної роботи, що планується з навчальної дисципліни «Історія міжнародних відносин 1945 – поч. XXI ст.», студент може:

- освоїти теоретичний матеріал з дисципліни, що вивчається (освоєння лекційного курсу, а також освоєння окремих тем, окремих питань тем, окремих положень і т. д.);
- закріпити знання теоретичного матеріалу, використовуючи необхідний інструментарій практичним шляхом (виконання тестів для самоперевірки, відповідь на питання для самоконтролю);
- застосувати отримані знання і практичні навички для аналізу ситуації і вироблення правильного рішення;
- застосувати отримані знання і уміння для формування власної позиції, теорії (написання дипломної роботи, науково-дослідної роботи студента).

Види самостійної роботи, які практикуються при вивченні дисципліни «Історія міжнародних відносин 1945 – поч. XXI ст.»:

- Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу за літературою, яку пропонує викладач;
- підготовка до практичних занять і виконання позааудиторних завдань;
- підготовка до колоквіуму;
- використання комп'ютерної техніки для пошуку нової інформації щодо проблем етнічної психології;
- написання реферату;
- укладання бібліографії на задану тематику;
- робота з картою України та івано-Франківської області зокрема;
- збір польових матеріалів за основним місцем проживання.

Реферат.

Написання реферату, який є різновидом самостійної роботи студента, передбачає розвиток навичок самостійного пошуку необхідної інформації, опрацювання та осмислення теоретичного і практичного матеріалу. Реферат повинен містити усі необхідні структурні складові: вступ із коротким викладом джерел та історіографії проблеми, стану її наукової розробки, об'єкту і предмету дослідження, мети і завдань, які ставить перед собою автор; основну частину (виклад та аналіз теоретичного матеріалу із теми дослідження); висновки; список використаних джерел та літератури (не менше 10 позицій).

Технічні вимоги до реферату: шрифт Times New Roman 14, інтервал 1,5, обсяг – 15 сторінок. Бібліографія подається наприкінці реферату в алфавітному порядку під заголовком: «Джерела та література». Посилання у тексті зазначаються в квадратних дужках, перша цифра – порядок джерела посилання в списку «Джерел та літератури», друга цифра – номер сторінки (зразок: [12, с. 35]). Не зараховуються реферати, які є плагіатом, або передруком з мережі Інтернет.

Ефективне засвоєння матеріалу в процесі навчання і самостійної роботи студентів дає більш позитивні результати за умов тісної співпраці з викладачем, яка може здійснюватись у різних формах, різними методами, зокрема:

Консультація – форма навчального заняття, в процесі якого студент отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування. Консультація може бути індивідуальною або груповою, залежно від того, чи викладач консультиє студентів з питань, пов'язаних із виконанням самостійної роботи, індивідуальних завдань, чи з теоретичних питань певної дисципліни. Обсяг часу, відведений викладачеві для проведення консультації, визначається навчальним планом і регламентується графіком їх проведення, який складається на семестр.

Колоквіум – метод перевірки знань студентів, який відбувається у формі співбесіди викладача зі студентами. Тема чи розділ навчальної дисципліни, з яких проводиться колоквіум, визначаються робочим навчальним планом і подаються студентам заздалегідь.

Контроль самостійної роботи і оцінка її результатів організовується як єдність двох форм:

- самоконтроль і самооцінка студента;
- контроль і оцінка з боку викладачів.

Оцінки (бали), одержані студентами за виконання різних видів самостійної роботи, виставляються викладачем у журнал обліку поточної успішності студентів. Поточні консультації студентів з питань виконання саааммстійної роботи, а також підведення підсумків з деяких видів виконаних робіт, здійснюються під час щотижневих планових занять з індивідуально-консультативної роботи.

Отже, методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи з дисципліни «Новітня історія країн Західної Європи і Америки» спрямовані на те, щоб дати студентам знання теоретичних основ історичного процесу розвитку людства в XX – на початку XXI ст., а також навчити застосовувати здобуті знання та навички на практиці.

Форми контролю та звітності за видами самостійної роботи

1. Колоквіум.
2. Підготовка та захист мультимедійної презентації по темі.

3. Укладання бібліографії на задану тематику.
4. Написання реферату.
5. Написання есе.
6. Складання тестових завдань на задану тематику.
7. Складання кросвордів на історичні теми.
8. Складання термінологічного словника.
9. Складання хронології подій по темі.
10. Підготовка виступів на наукових конференціях.
11. Консультації до олімпіад.

Самостійна робота

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів.

Навчальна програма, яка завершується заліком або екзаменом:

№ п/п	Критерії	Кількість балів для дисципліни, яка завершується заліком	Кількість балів для дисципліни, яка завершується екзаменом
1.	Глибоко розкрита відповідь, з відображенням авторської позиції.	15-12 балів	10-9 балів
2.	Правильна стисла відповідь.	11-9 балів	8-7 балів
3.	Поверхова відповідь.	8-6 балів	6-5 балів
4.	Поверхова відповідь з наявністю окремих помилок.	5-3 бали	4-3 бали
5.	Розкриття лише окремого аспекту питання.	2-1 бал	2-1 бал
6.	Неправильна відповідь, або її відсутність.	0 балів	0 балів

1. Міжсоюзницькі відносини в 1941-1945 роках.
2. Створення правової основи антигітлерівської коаліції.
3. Основні питання Тегеранської конференції, її наслідки.
4. Проблеми розробки проекту Статуту ООН на конференціях у Думбартон-Оксі та Ялті.
5. Потсдамська (Берлінська) конференція „великої трійки”, розбіжності учасників щодо проблем політичного розвитку Східної Європи
6. Створення ООН. Паризька мирна конференція 1946 р.
7. Конференція в Думбартон-Оксі, проблеми розробки проекту Статуту ООН.
8. Установча конференція Об'єднаних Націй в Сан-Франциско.
9. Шлях України в ООН.
10. Паризька мирна конференція і врегулювання відносин з колишніми союзниками Німеччини.
11. Початок „холодної війни” і структурне закріплення біполярної системи повоєнного світу

12. Загальна характеристика Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин.
13. „Холодна війна” як нове явище в міжнародних відносинах.
14. Розв’язання німецького питання в 1945-1949 рр.
15. Доктрини зовнішньої політики, проголошені США в 40-х - 50-х роках.
16. Нові акценти в зовнішньополітичній доктрині комунізму після Другої світової війни.
17. Німецьке питання.
18. Ялтинсько-Потсдамські рішення щодо Німеччини.
19. Початок змін курсу США: „план Бірнса” і його виступ Штутгарті.
20. Радянська блокада Західного Берліна і реакція Заходу.
21. „Нота Сталіна” від 10 березня 1952 р.
22. Комплекс пропозицій СРСР та їх фінал у 1958-1961 рр.
23. Створення регіональних військово-політичних союзів, їх мета і діяльність
24. „Пакт Ріо-де-Жанейро”. Панамериканізм і антиамериканізм у Латинській Америці.
25. ЗЄС і НАТО. Пропозиція СРСР щодо НАТО у 1954 р. ОВД.
26. Союзний договір між СРСР і КНР. Питання про ядерне озброєння КНР.
27. АНЗЮС, СЕНТО, СЕАТО.
28. Політичні портрети: Д. Ейзенхауер, Дж. Ф. Даллес, Мао Цзедун.
29. Розпад колоніальної системи. Рух неприєднання у світовій політиці
30. Криза колоніалізму і різні шляхи деколонізації після Другої світової війни.
31. Рух неприєднання як новий фактор міжнародних відносин.
32. Боротьба наддержав за сфери впливу в „третьому світі”.
33. Деколонізація.
34. Зовнішні і внутрішні передумови надання незалежності колоніальним країнам і народам.
35. Збройні і „переговорні” шляхи до незалежності (на прикладах Алжиру, Гани, Кенії, „бельгійського” Конго, Марокко, Малайї).
36. Участь ООН у деколонізації: Декларація 1960 р. і Комітет 24-х.
37. Причина і мета міждержавних об’єднань постколоніальних країн (Бандунг, ОАЄ, Рух Неприєднання).
38. Політичні портрети: М.Ганді, Дж. Неру, А. Сукарно, Кв. Нкрума, Дж. Кеніата
39. Міжнародні відносини наприкінці ХХ ст. і на початку ХХІ ст.
40. Завершення деколонізації (стан політики апартеїду в ЮАР, проблеми Намібії, Гонконгу, Макао).
41. Остаточне припинення „холодної війни” і його вплив на переговори з безпеки та розброєння. Можливості демократизації та авторитаризму в країнах у нових умовах.
42. Колективні дії проти нових загроз і проблеми ООН. Участь України.
43. Напад на США терористів і розвиток одноосібних дій США.
44. Глобальні аспекти міжнародної безпеки, конфліктні зони у світі і проблеми реформування ООН.
45. Сучасні загрози миру і пошуки шляхів їх подолання.
46. Міжнародний тероризм як фактор сучасних міжнародних відносин.
47. Активізація регіональних конфліктів і воєн.

48. Нова роль й завдання ООН у сучасному глобальному світі.
49. Предмет, мета і завдання курсу, методика його вивчення.
50. Характеристика основних джерел і літератури з курсу
51. Закінчення Другої світової війни і створення Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин.
52. Вступ радянських військ на територію країн Східної Європи.
53. Ялтинська (Кримська) конференція глав урядів СРСР, США й Великобританії.
54. Створення ООН. Паризька мирна конференція 1946 р.
55. Конференція в Думбартон-Оксі і розробка проекту Статуту Організації Об'єднаних Націй.
56. Шлях України в ООН.
57. Паризька мирна конференція 1946 р.
58. Початок „холодної війни” і структурне закріплення біполярної системи повоєнного світу
59. Ялтинсько-Потсдамський світоустрій як система авторитарного біполярного регулювання повоєнних міжнародних відносин.
60. „Холодна війна” як нове явище в міжнародних відносинах.
61. Глобалізація зовнішньополітичних пріоритетів США
62. Закінчення „холодної війни”. Кінець Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин (1989-1991 рр.)
63. Розпад СРСР, створення СНД і нова конфігурація міжнародних відносин.
64. Остаточне врегулювання німецької проблеми і кінець Ялтинсько-Потсдамської системи.
65. Паризька хартія для нової Європи (1990 р.).
66. Перетворення НБСЄ в ОБСЄ
67. Розвиток європейської інтеграції. Європейський Союз в умовах нового світового порядку.
68. Європейська інтеграція - закономірний історичний процес.
69. Розвиток інтеграційних процесів в Європі.
70. ЄС: основні етапи становлення й розширення.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Афоній Е.А., Бандурка О.М., Мартинов А.Ю. Велика розтока. (глобальні проблеми сучасності: соціально-історичний аналіз). - К., 2002.
2. Белецкий В.Н. Потсдам 1945. История и современность. - М., 1987.
3. Білорус О. Глобалізація і національна стратегія України. - К., 2001.
4. Бруз В.С. ООН і врегулювання міжнародних конфліктів. - К., 1995.
5. Брутенц К.Н. Тридцать лет на Старой площади. - М., 1998
6. Віднянський С.В., Мартинов А.Ю. Україна в Організації Об'єднаних Націй: 60 років участі у розв'язанні найважливіших міжнародних проблем. - К., 2005.
7. Вольф М. Игра на чужом поле. - М., 1998.
8. Вторая мировая война. Актуальные проблемы. - М., 1995.
9. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки 1918-1945 рр. : Підручник для студентів вузів. - К., 2003.
10. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політико-правові системи світу : Навчальний посібник. - К., 2006.
11. Глобализация: человеческое измерение. - М., 2002.
- 12.12. Глобалистика: Международный междисциплинарный
13. энциклопедический словарь / Гл. ред. И.И. Мазур, А.Н. Чумаков. - М.-СПб., 2006.
14. Движение сопротивления в странах Центральной и Юго-Восточной __ Европы. 1939-1945. - М., 1995.
15. Демони миру та боси війни. Соціальні конфлікти посткомуністичної доби. -К., 1997.
16. Дюррозель Ж.-Б, Історія дипломатії від 1919 року до наших днів. - К., 1995.
17. Жигалина О.И. Великобритания на Среднем Востоке. - М.: Наука, 1990.
18. Зленко А.М. Дипломатія і політика. Україна в процесі динамічних геополітичних змін. - Харків, 2003.'
19. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована
20. історична хроніка міжнародних відносин (1991-2003) / Відп. ред. С.В. Віднянський. - К., 2004.
21. История США : В 4-х тт. - Т. 3. - М., 1985.
22. История фашизма в Западной Европе. - М., 1978.
23. Іваницька О.П. Новітня історія країн Європи та Америки. 1918-1945: Навчальний посібник. - Вінниця, 2004.
24. Історія Центрально-Східної Європи. - Львів, 2001.
25. Китай в мировой политике. - М., 2001.
26. Кульчицький С.В. Україна і Росія: переваги і небезпеки „особливих відносин”. Роздуми історика. — К., 2004.
27. Литвин В. Європа чи Євразія? - К., 2004.
28. Лопухов Б.Р. История фашистского режима в Италии. - М., 1977.
29. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945-70-ті роки) / В.А. Манжола, М.М. Білоусов, Л.Ф. Гайдуков та ін. - К., 1999.
30. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000 роки) / Л.Ф. Гайдуков, В.Г.

Термінологічний словник

АБСТРАКЦІОНІЗМ - модерністська течія в образотворчому мистецтві ХХ ст., що принципово відкидала зображення реальних предметів і явищ. **АВАНГАРДИЗМ** - умовне найменування низки течій в мистецтві ХХ ст., для яких характерне прагнення до докорінного оновлення художньої практики, розрив її з усталеними принципами і традиціями.

АВТОРИТАРНИСТЬ - антидемократична система, режим державної політичної влади, зазвичай у сполученні з різноманітного роду елементами особистої диктатури.

АГРЕСІЯ - незаконне застосування збройної сили державою проти іншої, що порушує її суверенітет, територіальну цілісність, позбавляє політичної незалежності.

АДМІНІСТРАТИВНО-КОМАНДНА СИСТЕМА - антидемократична ієрархічно організована система управління суспільством, ґрунтована на адміністративних засобах; система бюрократичного централізму.

АНАРХІЗМ - суспільно-політична течія, що закликає до повної відмови від усіх форм держави. **АНАРХО-СИНДИКАЛІЗМ** - течія в робітничому русі, що визнає профспілки (синдикати) вищою формою організації трудящих і перебуває під впливом анархізму.

АНЕКСІЯ — насильницьке приєднання, загарбання або утримання однією державою території або частини території іншої.

АНТИКЛЕРИКАЛІЗМ - система поглядів, суспільний рух, спрямований на звільнення політичного і духовного життя від влади релігії і церкви.

АНТИСЕМІТИЗМ — одна з форм расового шовінізму, що полягає у ворожому ставленні до євреїв.

АНШЛЮС — назва політики насильницького включення Австрії до складу Німеччини.

ГЕГЕМОНІЗМ - зовнішня політика, ґрунтована на прагненні до гегемонії, до світового панування, диктату над іншими країнами і народами.

ГЕНОЦИД - повне або часткове знищення якоїсь національної, етнічної, расової або релігійної групи населення в мирний або воєнний час.

ДЕВАЛЬВАЦІЯ - офіційне зниження курсу національної валюти по відношенню до валют інших країн або міжнародних грошових одиниць.

ДЕМІЛІТАРИЗАЦІЯ - роззброєння, ліквідація згідно з міжнародним договором військових споруд і укріплень на певній території, а також заборона мати на ній військову промисловість, розміщувати збройні сили.

ДЕНОНСУВАННЯ - повідомлення однією державою іншої про припинення дії укладеного між ними договору, зроблене у порядку і в терміни, в ньому передбачені.

ДИКТАТУРИ - нічим не обмежена влада особи, класу в державі, що спирається на силу, а також відповідний політичний режим.

ДИСКРИМІНАЦІЯ - зумисне обмеження прав і законних інтересів одних осіб, соціальних груп порівняно з іншими.

ЕКСПАНСІЯ — розширення, розповсюдження сфери впливу, панування в різних областях, в тому числі за допомогою дипломатичного тиску і збройного вторгнення.

ЕКСТРЕМІЗМ — прихильність до крайніх поглядів, заходів.

ЕМБАРГО - заборона державою ввезення до своєї країни або вивезення з неї до якоїсь країни товарів, послуг, валютних та інших цінностей, засіб міжнародного тиску, примусу.

ІЗОЛЯЦІОНІЗМ - ідея незалучення США до справ інших країн, розташованих поза Американським континентом.

ІНВЕСТИЦІЇ — довгострокові вкладення, розміщення капіталу в якомусь виробничому підприємстві, справі.

ІНФЛЯЦІЯ - зміцнення грошей, супроводжуване зростанням цін на товари, падіння реальної заробітної плати, зниженням купівельної спроможності внаслідок дефіциту державного бюджету.

КЛЕРИКАЛІЗМ - система поглядів, суспільно-політична течія, що прагне посилення ролі церкви в політичному і духовному житті суспільства і здійснює свою діяльність засобами політичних партій, що перебувають при владі в ряді країн світу.

КОАЛІЦІЙНИЙ УРЯД - уряд, складений з представників різноманітних партій, суспільних організацій на основі договору між ними.

КОЛАБОРАЦІОНІСТИ особи, що співробітничали з фашистськими загарбниками в окупованих ними країнах під час Другої світової війни.

КОНСЕРВАТИЗМ - течія суспільної думки і політична практика, що обстоюють старе, те, що надійно себе зарекомендувало; нерідко вороже новому.

КОНЦЕСІЯ - договір, угода про передачу до експлуатації на певних умовах належних державі ділянок землі, покладів корисних копалин, підприємств великим національним або зарубіжним монополіям.

КОРПОРАТИВІЗМ - вид соціальної організації суспільства, що характеризується наявністю жорсткої ієрархічної системи влади, в якій здержавлені корпорації, що об'єднують робітників і підприємців за галузевою ознакою, тримають під контролем інститути громадського суспільства.

КРЕОЛИ - нащадки іспанських і португальських поселенців у Латинській Америці. **КУБІЗМ** - авангардиська формалістична течія в європейському образотворчому мистецтві початку ХХ ст., прагнучи виявити геометричну структуру об'єму, кубісти розкладали предмет на плоскі грані або вподоблювали його найпростішим тілам; кулі, конусу, кубу.

ЛАТИФУНДІЇ — велике земельне володіння, маєток.

ЛЕНД-ЛІЗ - система передачі США у позику або в оренду озброєння, боеприпасів, продовольства або інших матеріальних ресурсів країнам антигітлерівської коаліції в період Другої світової війни. **ЛІГА НАЦІЙ** - міжнародна організація співробітництва між державами і народами (1919-1946 рр.), попередниця ООН.

ЛОКАУТ - одночасне закриття підприємств їхніми власниками і масове звільнення робітників та службовців, щоб примусити їх відмовитися від вимог і страйків.

МАНДАТНІ (ПІДМАНДАТНІ) ТЕРИТОРІЇ - загальна назва колишніх колоній Німеччини та деяких володінь Туреччини, що перейшли після Першої світової війни (за мандатом Ліги Націй) під управління країн - переможниць.

МЕДЖЛІС - назва вищого законодавчого органу в низці мусульманських країн.

МЕТИСИ - нащадки шлюбів європейців з індіанцями в Латинській Америці.

МІЛІТАРИЗАЦІЯ - розповсюдження законів воєнного часу, військової дисципліни на цивільні галузі народного господарства, економіку.

МІНІСТР БЕЗ ПОРТФЕЛЯ - член уряду, який не очолює безпосередньо міністерство або інший центральний орган державного управління.

МОДЕРНІЗМ - загальне найменування напрямів у мистецтві та літературі кін. ХІХ — поч. ХХ ст. (абстракціонізм, кубізм, дадаїзм, експресіонізм), що відбивають у цілому розрив з реалістичною класичною традицією.

МУЛАТИ - нащадки змішаного шлюбу білих (європейської раси) і негрів.

НАЦІОНАЛІЗМ - психологія, ідеологія і політика в національному питанні, ґрунтовані на визнанні пріоритету національного чинника в суспільному розвитку, перебільшена оцінка значення і ролі власної народності, нації, аж до ідеї національної винятковості і вищості.

ОЛІГАРХІЯ - політичний і економічний режим, панування, правління невеликої групи, а також сама така група.

ОПОЗИЦІЯ - партія, група, що виступає проти більшості, панівної думки в політиці, провадить політику протидії.

ОПОРТУНІЗМ - пристосуванство, ухидництво, співробітництво, компроміс з ворогом.

ПАРАФУВАННЯ - попереднє підписання міжнародного договору ініціалами осіб, які брали участь у його розробці.

ПАЦИФІЗМ - антивоєнний миротворчий рух, що виступає проти будь-яких війн, незалежно від їхнього характеру і мети.

ПЕОН - селянин, сільськогосподарський робітник, перетворений внаслідок кабальної залежності від поміщика на боргового раба.

ПЛЕБІСТ - один з видів всенародного обговорення, опитування; в міжнародних відносинах визначення державної приналежності всієї або частини спірної території на основі волевиявлення населення шляхом всенародного голосування.

ПРОТЕКЦІОНІЗМ - економічна політика держави, спрямована на захист власної економіки від іноземної конкуренції.

«П'ЯТА КОЛОНА» - назва ворожої таємної агентури, що використовується для розкладання тилу тієї або іншої країни.

РАСИЗМ - сукупність антинаукових концепцій, основу яких складають положення про фізичну і психічну нерівноцінність людських рас, що поділяються згідно з цим на «вищі» і «нижчі», над якими перші нібито повинні панувати.

РАТИФІКАЦІЯ - затвердження органами верховної законодавчої влади держави міжнародного договору (укладеного повноважними представниками сторін, що домовляються), що надає договору юридичну силу.

РЕАЛІЗМ - напрям у літературі та мистецтві, що ставить основною метою правдиве, об'єктивне відображення дійсності.

РЕПАРАЦІЯ - вид матеріальної міжнародно-правової відповідальності, що полягає у відшкодуванні завданих збитків від агресії державою (що скоїла агресію) державі, що зазнала нападу.

РЕФОРМІЗМ - опортуністична течія в робітничому русі, що ставить своїм завданням здійснення соціальних змін шляхом реформ, які не порушують основ капіталістичного ладу.

САЛЬДО - в зовнішньоторговельних відносинах різниця між сумою експорту та імпорту або сумою вимог, зобов'язань.

САНАЦІЯ - засіб впливу (економічна, фінансова, військова) проти держав, установ і т.п., а також визначення норм і правил.

САТЕЛІТ - формально незалежна країна, фактично цілковито підлегла великій державі. **СЕПАРАТНИЙ МИР** - мирний договір, укладений із супротивником однією з країн, що входять до воюючої коаліції, без відома або згоди союзників.

СИНДИКАЛІЗМ - опортуністична течія в робітничому русі, прибічники якої відкидають участь профспілок у політичній боротьбі, політичну партію робітничого класу і диктатуру пролетаріату, розглядають економічну боротьбу як єдиний шлях до соціалізму, за якого синдикати (профспілки) повинні управляти власним виробництвом.

СЮРРЕАЛІЗМ - модерністський напрям у мистецтві ХХ ст., що проголосив джерелом сферу підсвідомості, а засобом - розрив логічних зв'язків, заміненіх суб'єктивними асоціаціями.

УНІТАРИЗМ - державний устрій, що характеризується централізованим керівництвом адміністративно-територіальними одиницями і відсутністю відокремлених (самостійних) державних утворень.

ФАШИЗМ - політична течія крайньої реакції, що виникла в 20-х роках; за формою влади – відверта терористична диктатура, що використовує насильництво, політику терористичних загарбань у прагненні світового панування.

ФУТУРИЗМ - авангардський напрям в європейському мистецтві 10-20-х рр., що відкидав традиційну культуру і намагався створити основи нового стилю («Мистецтво майбутнього»).

ЦЕНТРИЗМ - політична позиція, проміжне, середнє положення між крайніми політичними платформами, поглядами.

ЧЕТНИК - учасник партизанського руху, член збройного формування, загону (чета) в Югославії.

ШОВІНІЗМ — агресивна форма націоналізму, проповідь національної винятковості, протиставлення інтересів однієї нації інтересам іншої, розпалювання національної ворожнечі й ненависті.

Теми рефератів

1. Ю. Пілсудський: політичний портрет.
2. Т. Масарик: політичний портрет.
3. Фашистський режим М. Хорті в Угорщині: причини виникнення, соціально-економічна суть
4. Адольф Шикельгрубер (Гітлер): політичний портрет.
5. Беніто Муссоліні – диктатор фашистського типу.
6. Віллі Брант: політичний портрет.
7. Проблема західного Берліну в умовах “холодної війни”.
8. Берлінська криза 1953 року: причини, хід, наслідки.
9. Йосип Броз Тіто: політичний портрет.
10. Ніколає Чаушеску: політичний портрет.
11. Лех Валенса: політичний портрет.
12. Вацлав Гавел: політичний портрет.
13. Політика “шокової терапії” в Польщі та її наслідки.
14. Фідель Кастро: політичний портрет.
15. “Карибська криза” 1962 року та її наслідки для розвитку міжнародних відносин другої половини ХХ ст.
16. А. Піночет: національний герой чи злочинний диктатор?
17. Соціально-економічний і суспільно-політичний розвиток Бразилії у II половині ХХ століття.
18. Соціально-економічний і суспільно-політичний розвиток Колумбії у II-й половині ХХ століття.
19. Політичний портрет Ж. Кеннеді.
20. Політичний портрет Ж. Рейгана.
21. Політичний портрет М. Теччер.
22. Новий курс Д. Рузвельта.
23. Політичний портрет Г. Колля.
24. Політичний портрет Ш. де Голь.
25. Політичний портрет Б. Обама.

Індивідуальні завдання (аналіз літератури)

1. Газін В.А. Актуальні проблеми сучасності: історія, світова політика. – К. 2009.
2. Документи та матеріали з історії міжнародних відносин періоду «холодної війни» / Укл. Сич О.У, Мінаєв А.В. – Чернівці, 2008.
3. Сич О, Мінаєв А. В. Світ у другій половині ХХ – на поч. ХХІ ст.: основні тенденції політичного та соціально-економічного розвитку.
4. Білоус О.Г. Глобальне перспектива і сталий розвиток. – К., 2005.
5. Все о Франции. Общие сведения. История – Харів, 2005.
6. Германия в ХХ веке. – М., 2005.
7. Горбач О.М. Доктрини зовнішньої політики: історія та сучасний розвиток. – Л., 2005
8. Давлетов А.Р. Политическая история Европы ХХ- нач. ХХІ века: учеб. Пособье. – Запорожье, 2007.
9. Салабай В.Ф. Історія сучасного світу: навч.-метод. посібник. – К., 2006.
10. Кримський С. Б. Цивілізаційний розвиток людства. – К., 2006.
11. Орлова Т.В. Історія сучасного світу. – К., 2006.
12. Постоловський Р, Троян С. Світ на зламі епох: історія к.ХІХ-сер. ХХ ст. – К., 2000.
13. Сагрин В.В. Политическая история США. – М., 2006.
14. Тивовар С, Слюсаренко А. Всесвітня історія. Новітній період 1945 – 1997. К., 1998.
15. Повленко Ю.В. Історія світової цивілізації . – К. 1999.
16. Тивовар С, Сіріщев Я. Всесвітня історія ХХ ст. – К., 1995.
17. Трубайчук А.Ф. Друга світова війна. – К., 1995.
18. Шмелёв И. П. Европа: вчера, сегодня, завтра. – М. 2002.
19. Корсаков К. И. История Великобритании. – М. 1997.
20. Кредер А.А. Новейшая история ХХ в. – М. 1995.
21. Іваницька О. Франко-каудильйо Іспанії – Вінниця, 2002.
22. Козлітін В.Д. Друга світова війна 1939-1945 рр. – Харків, 2001.
23. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000 рр.). – К. 2001.
24. Трухановський В.Т. Уинстон Черчилль. – 5-е изд., испр. доп. –М. 2003.
25. История Франции: В 3-х т. –Т.3. –М., 1973.
26. Копійка В.В Розширення Європейського Союзу. Територія і практика інтеграційного процесу. – К., 2002.
27. Світова та європейська інтеграція : Навч. посібник / За заг. ред. Я.Й. Малика. – Львів, 2005.
28. Орлова Т.В. Історія сучасного світу. Навч. пос. –К., 2006.
29. Малик Я.Й. Світова та європейська інтеграція. Навч. пос. – Львів. 2005
30. Афонін Е.А. Бандурка О.М. та ін. Велика розтока (глобальні проблеми сучасності: соціально-історичний аналіз). – К., 2002.
31. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000 роки) / Гайдуков Л. Ф. та ін. – К., 2001.
32. Дорозель Ж-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів. –К. 1995.

33. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945-70-ті роки) / Манжола В.А, Білоусов М.М. та ін. – К., 1999.
34. Зеленко А.М. Дипломатія і політика. – Харків, 2003.
35. ООН у системі міжнародних відносин. –К., 1995.
36. Циватий В.Г. ООН у системі координат глобалізованого світу ХХІ ст.: інституціональні традиції, цивілізаційний вимір, сучасні виклики // Актуальні проблеми міжнародних відносин : Збірник наукових праць. – К., 2005.
37. Гинцбер Л. И. Ранняя История ницизма. Борьба за власть. – М. 2004.
38. Відянський С.В. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. –К. 2014.
39. Араш М. «Да здравствует Муссолини» Реабилитация фашизма в Италии. –М. 2010.
40. Іваницька О.П. Новітня історія країн Європи та Америки – Вінниця, 2003.
41. Макеєв С. Демони меча та мечем війни. Соціальні конфлікти посткомуністичної доби. – К., 1997.
42. Білоус О.Г. Глобалізація і національна стратегія України. – К. 2001.
43. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політико-правові системи світу: Навч. посібник. – К. 2006.
44. Попов А. «Агония Веймарской республики». –К. 2017.
45. Бані-Насер Фаді. Миротворчі операції ООН: територія і практика. –К., 2005
46. Цветков Г.М. Міжнародні відносини й зовнішня політика в 1917 -1945 рр. –К., 1997
47. Б. Муссоліні «Доктрина фашизму» - 1932.
48. Бернс Дж., Рузвельт Р. «Человек и политик» -К. 1997
49. Пожарская Д. Франко и его время. – К. 2001
50. Соколов Б. «Адольф Гитлер. Жизнь под свастикой» - вид АСТ –К. 2005.
51. Мальський М.З. Теорія міжнародних відносин - К., 2007.
52. Манжола В. А. Міжнародні відносини та зовнішня політика 1945-70-ті рр. –К., 2001
53. Романо Проді. Ідея єдиної Європи. –К., 2002
54. Копель О.А. Міжнародні відносини ХХ ст. –К., 1999
55. Кредер А.А. Новейшая история ХХ в. – М. 1995.
56. Іваницька О. Франко-каудильйо Іспанії – Вінниця, 2002.
57. Козлітін В.Д. Друга світова війна 1939-1945 рр. – Харків, 2001.
58. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000 рр.). – К. 2001.